

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Pásztor Mikály

Cím:

A régi Belváros

Forrás:

Magyar Hírlap

Bpest

Osztályozás

Tárgy

308

Hely

Idő

1880 -

Személy

Helyszám

A RÉGI BELVÁROS

Ha majd megenyhül az idő, majd tavasszal talán mégis csak megindul az építkezés és realizálódni fog valami a sok tervezetéből és tanácskozásból — mondják az optimisták. És miért ne legyen egyszer már az optimistáknak is igazuk?!

Az Orczy-ház és a Madách-út

Olyan sok érdekes terv lóg a levegőben. A Tabánról már nem is beszélek, melyet, halom, megint levesznek a napirendről. De itt van az Erzsébet-sugárút, melyet nemrégiben Madách-sugárútnak neveztek el. Neve tehát kettő is van már az új sugárútnak, csak meg kellene építeni. A sugárúttal együtt természetesen véglegesen el kell majd dönteni, hogy mi történjék az Orczy-házzal, és mi történjék a Károly körút keleti frontjával, melyet a kitűnő városszabályozó: Wurga László le akar bontatni és parkkal kombinált új frontot szeretne ide építeni. Úgy tervezi, hogy a Károly-körútből lett park lenne a város szíve, mert Wurga terve szerint ide került volna az új városháza is.

Harrer Ferencnek is van néhány okos ideája és Rakovszky Iván, a Közmunkatanács elnöke, aki szívesen protegál minden jó gondolatot: fejébe vette, hogy megjavítja Budapest térképét. Kiigazít benne minden

városrendezési hibát, melyet a régi szabályozások alkalmával elkövettek. Pedig ha keres az ember, hibát, furcsaságot aztán talál Budapest térképén. Ezek a hibák maholnap Budapest érdekességei, specialitásai lesznek. Ilyen furcsaság, hogy a lipótvárosi főtemplom hátat fordít a Vilmos császár-útnak; gyönyörű frontját pedig beleszorították a Zrinyi-utcába. A sok ház, amivel körülépítették, elveszi a levegőt tőle. Ilyen hiba, hogy az Erzsébet-hidat nekivitték a Gellért-hegynék. Hiba az is, hogy az Andrásy-út a Fürdő-utcánál megtörik. Ezen a hibán az öreg Marokkói-ház lebontásakor akar segíteni a Közmunkatanács elnöke. Úgy halom, hogy rövidesen aktuális lesz az Orczy-ház lebontása is. Akkor majd elvállik, hogy mi történjék a Károly körúttal, melynek keleti frontja nem sokkal mutat mást ma sem, mint mutatott abban az időben, amikor még a Károly körutat Országútnak hívták. De hogy a tervek és ötletek realizálásánál mennyire kell vigyázni, mennyire helyénvaló az óvatosság, mutatja az a nagy vita, amely a régi belvárosi plébániatemplom eltávolítása körül fellángolt.

Az öreg Belváros szabályozása tudvalegyen beleszorította a templomot egy gödörbe és most nehéz kihúzni ebből a gödörből a templomot. A régiek még emlékeznek

a régi Belvárosra; a kopott, patinás házakra, meg arra az életre, mely a tornyos városháza körül zsongott. Még régi formájában áll előttünk a Hatvani ucca, mely elől nyugat felől a Kigyó patika foglalta el a kilátást. Emlékszünk a Barátok terére, melyen kút állott és a vén Kúria nézett farkasszemmel a Ferenciek templomával. A Váci ucca nekiszaladt a Városház térnek és a Koronaherceg uccára átkeresztelt Uri uccában korzóztak napsütésben a szépasszonyok. Egy más hegyén-hátán állottak a kis és nagy házak a régi Belvárosban, melynek a Rózsa tér, a Sebestyén tér, a Városház tér, a Halpiac és a Barátok tere voltak a kopoltyúi: ezeken keresztül lélegzett. Keskeny és gyakran görbe uccákon keresztül-kasul sétált, sőt olykor hömpölygött az élet és az öreg, sárgás-barnára meszelt Piarista-házból tódultak ki a kisdiákok, mikor a plébániatemplom Dunára néző tornyaiban delet harangoztak.

Tervek a Belváros szabályozására

Azután a kilencvenes évek végén egyszerre csak jött a nagy változás, mely elseperte a föld színéről a régi Belvárost; úgyhogy végül is az öreg házak közül alig maradt egy kettő, hirmondójaképpen elmúlt régi időknek. Uccákat és tereket tüntetett el a modernizálás és a régi Belvárosból régi ruhájában eredeti mivoltában más sem maradt meg, mint a plébániatemplom és környéke, a Gödör-udvar, melyet a szűk Galamb ucca választ el a Péterffyek egykori egyemeletű

barokk palotájától, melyben a Buda városához címzett vendéglő tulajdonosa méri a sört. A Piaristák régi házat, melyet a Kötő ucca (ma Piarista ucca) választott el a kis barokk palotától, még a háború előtt lebontották.

Ezt a nagy változást, mely a Belvárost kiforgatta régi, tisztos mivoltából, az Erzsébet-híd építése idézte elő. Az Erzsébet-híd építését nagy tanácskozások előzték meg. Sokat vitakoztak, sokat szónokoltak a szakértők, míg végre elhatározták, hogy az új hidat nekivezetik a Gellérthegynék. De hogy milyen érdekes tervek merültek fel, milyen érdekes ötletek között kellett válogatnia azoknak, akikre az öreg Belváros szabályozása volt bízva, arról dr. Rokken Ferenc a „Tanulmányok Budapest multjából“ című, a főváros kiadásában most megjelent kötetben igen érdekes essayben számol be. Az a vegyes bizottság, mely az Eskü téri híd építésének pénzügyi kérdéseivel foglalkozott, — mondja Rokken dr., — 5.1 millió forintban állapította meg a híd és a kisajátítások költségeit. Ebben az összegben már benne foglaltatott a városrendezéssel összefüggő harmincöt belvárosi ház kisajátítási költsége is. Az egyik tervező a belvárosi templommal kapcsolatban próbálta megoldani a híd elhelyezését. A mai Kossuth ucca tengelyét, mint főforgalmi útvonalat, egyenes irányban, a templom tengelyéig akarta meghosszabbítani. A híd tengelye pedig ugyancsak egyenes folytatása lett volna a templom tengelyének. A közlekedési megoldást a tervező úgy képzelte el, hogy a meghosszabbított